

บ้านวัดเจดีย์ (บ้านตรงควน)

ฉัตรชัย ศุกระกาญจน์

๑. ลักษณะทางกายภาพ

'บ้านวัดเจดีย์' (บ้านตรงควน) เป็นหมู่บ้านที่ ๑ ของตำบลลานสกา อำเภอลานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ห่างจากที่ว่าการอำเภอไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ประมาณ ๔.๓ กิโลเมตร ประกอบด้วยกลุ่มบ้าน ๕ กลุ่ม คือ บ้านนามะขาม บ้านต้นมะขาม บ้านสี่กั๊ก บ้านตรงควน และบ้านวัดเจดีย์

๑.๑ ขนาดและอาณาเขต

บ้านวัดเจดีย์มีพื้นที่ประมาณ ๔,๖๑๑ ไร่ มีอาณาเขตดังนี้

ทิศเหนือ	ติดกับบ้านศาลาขี้เหล็ก ตำบลขุนทะเล
ทิศใต้	ติดกับบ้านน้ำรอบ ตำบลลานสกา
ทิศตะวันออก	ติดกับบ้านสายเงิน ตำบลลานสกา

ทิศตะวันตก ติดกับบ้านในปุด
ตำบลลานสกา

๑.๒ ภูมิประเทศ

ภูมิประเทศของบ้านวัดเจดีย์ (หรือบ้านตรงควน) เป็นพื้นที่ในหุบเขา โดยมีเทือกเขานครศรีธรรมราช อยู่ทางด้านทิศตะวันออกและทิศตะวันตกของหมู่บ้าน บริเวณเทือกเขาดังกล่าวมีพื้นที่ป่าธรรมชาติอันเป็นป่าดิบชื้นอยู่รายรอบ ซึ่งกรมป่าไม้ได้ประกาศเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ 'ป่าเขาแก้ว-ลานสกา-ขุนทะเล' เพื่อสงวนเป็นป่าต้นน้ำลำธารสำหรับใช้หล่อเลี้ยงพื้นที่อำเภอลานสกาด้านตะวันออกและพื้นที่อำเภอร่อนพิบูลย์ มีภูเขาสำคัญในหมู่บ้านคือ เขาตก และเขารอบควาย

ลักษณะดินในหมู่บ้านวัดเจดีย์แบ่งเป็นสองกลุ่ม กลุ่มแรกเป็นดินชั้นบน มีลักษณะเป็นดินร่วน ดินร่วน

ปนดินเหนียว และดินร่วนทราย กลุ่มสองเป็นดินชั้นล่าง มีลักษณะเป็นดินเหนียว สีดินเป็นสีน้ำตาล สีเหลือง หรือสีแดง ส่วนใหญ่เกิดจากการสลายตัวของหินอัคนี หินตะกอน และหินแปร เป็นดินลึก การระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติ ปานกลางถึงค่อนข้างต่ำ

ลำน้ำธรรมชาติในหมู่บ้านคือ "คลองเจดีย์" ซึ่งมีต้นน้ำจากภูเขาสูงในหมู่ที่ ๓ (บ้านน้ำรอบ) และลำห้วยสายเล็กๆ จากเขาแก้วและภูเขาใกล้เคียงมาบรรจบกันได้แก่ คลองปุด และคลองห้วยน้ำเขียว เป็นต้น เมื่อบรรจบกันแล้วก็ไหลไปรวมกับคลองเขาแก้วเข้าสู่บ้านศาลาขี้เหล็ก (ตำบลขุนทะเล) กลายเป็นคลองเขาแก้ว (คลองเสารง) ในที่สุด

๒. ลักษณะทางสังคม

ประชากรในบ้านวัดเจดีย์ นับถึงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๔๑ มี ๑๙๙ ครัวเรือน จำนวน ๗๙๕ คน (ชาย ๓๙๒ คน หญิง ๔๐๒ คน) ตั้งบ้านเรือนอยู่ในบริเวณเชิงเขา สองฝั่งถนนในหมู่บ้าน และในที่ทำกินของแต่ละครัวเรือน ประชากรนับถือศาสนาพุทธทั้งหมู่บ้าน ตั้งถิ่นฐานในบริเวณนี้มาแล้วเป็นเวลาไม่ต่ำกว่า ๒๐๐ ปี ในหมู่บ้านมีวัดอยู่หนึ่งวัดคือ วัดเจดีย์ ซึ่งเป็นวัดมหายาน ก่อตั้งเมื่อประมาณ พ.ศ.๒๓๙๙ ได้รับพระราชทานวิสุงคามสีมา เมื่อ พ.ศ.๒๔๖๒ วัดนี้เป็นวัดเก่าแก่ ซึ่งมีร่องรอยหลักฐานทางโบราณคดีเหลืออยู่มาก เช่น เจดีย์ชำรุด พระพุทธรูปทรงเครื่องและพระลาค เป็นต้น ในวันสำคัญทางพุทธศาสนา มักมีพุทธบริษัทจากบ้านน้ำรอบ (หมู่ที่ ๓) และบ้านในปุด (หมู่ที่ ๕) มาปฏิบัติศาสนกิจด้วย

ด้านการศึกษาของชาวบ้าน ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาภาคบังคับจากโรงเรียนวัดเจดีย์ ซึ่งเป็นโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ตั้งอยู่ในหมู่บ้านนี้ และครอบครัวใดจะส่งบุตรหลานไปเรียนในระดับมัธยมศึกษา ก็มักส่งเข้าเรียนที่โรงเรียนขุนทะเลวิทยาคม ซึ่งตั้งอยู่ในหมู่ที่ ๓ (บ้านสอ) ตำบลขุนทะเล หรือโรงเรียนลานสกา

ประชาสรรค์ ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่หมู่ที่ ๖ ตำบลกำโลน

ส่วนบริการทางด้านสาธารณสุขแก่ประชาชน เนื่องจากไม่มีสถานีอนามัยในหมู่บ้าน ชาวบ้านจึงไปใช้บริการจากสถานีอนามัยบ้านต้นมะม่วง ซึ่งอยู่ในหมู่ที่ ๔ (บ้านวังหงส์) หรือโรงพยาบาลลานสกา ซึ่งอยู่ในท้องที่หมู่ที่ ๑ ตำบลเขาแก้ว แล้วแต่ความสะดวก

๓. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

อาชีพหลักของชาววัดเจดีย์คือ การทำสวนผลไม้ และสวนยางพารา ผลไม้ที่นิยมปลูก ได้แก่ เงาะ มังคุด ลองกอง และลำสาด เป็นต้น แต่จะมีพ่อค้าคนกลางจากตลาดหัวอิฐ หรือจากตัวเมืองนครศรีธรรมราช เข้ามารับซื้อเป็นประจำทุกฤดูผลไม้ ชาวบ้านอีกส่วนหนึ่งประกอบอาชีพขายของเบ็ดเตล็ดในหมู่บ้าน

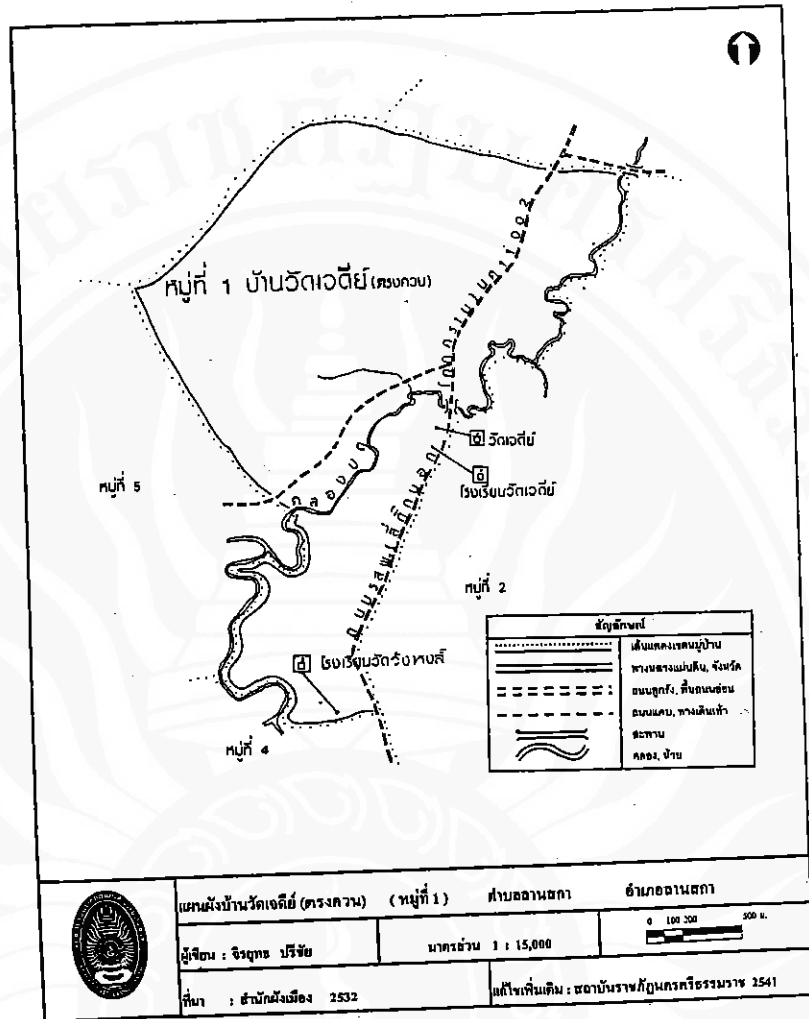
๔. ลักษณะทางคมนาคม

เส้นทางคมนาคมสายหลักที่ใช้เดินทางเข้าออกหมู่บ้านมีสายเดียว คือ สายบ้านสี่กั๊ก-บ้านโคกคราม ซึ่งเป็นทางหลวง รพช.หมายเลข นศ.๑๑๐๐๒/๑ มีความยาวลาดยางแอสฟัลติกคอนกรีตบางช่วง ระยะทาง ๑๘.๕ กิโลเมตร และมีทางแยกเข้าสู่หมู่บ้านต่างๆ รวมทั้งหมู่บ้านนี้ ต่อมาเส้นทางสายนี้ได้ยกฐานะเป็นทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข ๔๒๓๙ (ลานสกา-บ้านไม้หลา)

๕. ประวัติชื่อหมู่บ้าน

ชื่อ "บ้านวัดเจดีย์" ได้มาจากชื่อวัดเก่าแก่ วัดหนึ่งที่มีเจดีย์เป็นปูชนียสถานสำคัญอยู่คือ "วัดเจดีย์" ขณะเดียวกันชื่อ "บ้านตรงควน" ก็ตั้งขึ้นตามสภาพภูมิประเทศของหมู่บ้าน

นายเฉลิม จิตวิโชติ เล่าว่าเมื่อประมาณ ๒๐๐ ปีที่แล้ว มีผู้คนเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ตรงควนสูง โดยมีนายรุทธ (ไม่ทราบนามสกุล) กับนายโต (หรือพ่อแก่โต) เป็นผู้นำชาวบ้านมาหักร้างถางพง ได้พบซากเจดีย์เก่าที่ชำรุดปรักหักพังองค์หนึ่งจึงชักชวนกันบูรณะเป็นวัดขึ้น ตั้งชื่อว่า "วัดเจดีย์" แล้วนิมนต์พระอะอุปัชฌาย์

แก้ว มาเป็นเจ้าของอ่าวต บริเวณข้างเคียงวัด เมื่อนานปี เข้าก็มีผู้คนมาตั้งบ้านเรือนเพิ่มขึ้น วัดเจดีย์ก็กลายเป็น ศูนย์กลางการประกอบพิธีกรรมทางพุทธศาสนาเพิ่มขึ้น มีภิกษุหลายรูปรับช่วงเป็นเจ้าของวัดและ ภิภษุสงฆ์สืบเนื่องมาโดยลำดับ จนกระทั่งวัดและชุมชน ตรงควนเติบโตไปพร้อมๆ กัน มีการบูรณะปฏิสังขรณ์ และก่อสร้างเสนาสนะในวัดเพิ่มขึ้นตลอดมา

ส่วนคำว่า "บ้านตรงควน" นายการุณ เจริญ เนาว** ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อธิบายว่าตั้งตามสภาพ หมู่บ้านที่อยู่ตรงข้ามกับเนิน (หรือควน) ของภูเขาปลัก (เขาคอก) กลุ่มบ้านที่ตั้งอยู่ตรงนี้เอง จึงถูกเรียกว่า "บ้านตรงควน" และใช้เรียกขานเป็นทางการสืบมา

เมื่อทางราชการจัดแบ่งเขตปกครองท้องถิ่นของ ตำบลอานสกา จึงได้ตั้งชื่อหมู่บ้านนี้ว่า "บ้านวัดเจดีย์" แทนคำว่า "บ้านตรงควน" และใช้ชื่อนี้สืบมาตราบ ปัจจุบัน

*สัมภาษณ์นายเฉลิม จิตวิโชติ อายุ ๗๐ ปี ณ บ้านเลขที่ ๒๑ หมู่ที่ ๑ (บ้านเจดีย์) ตำบลอานสกา อำเภออานสกา จังหวัด นครศรีธรรมราช วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๔๑

**สัมภาษณ์นายการุณ เจริญเนา อายุ ๗๔ ปี ณ บ้านเลขที่ ๗๐/๑ หมู่ที่ ๑ (บ้านวัดเจดีย์) ตำบลอานสกา อำเภออานสกา จังหวัดนครศรีธรรมราช วันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๔๒